

THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI Ở TỈNH QUẢNG NINH

Trần Đức Lâm¹, Trần Đình Tuấn^{2*}

¹Sở Kế hoạch & Đầu tư tỉnh Quảng Ninh,

²Trường Đại học Kinh tế & Quản trị Kinh doanh - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Quảng Ninh nằm trong Top đầu cả nước về thu hút FDI, tuy nhiên vẫn còn hạn chế cả về số lượng, quy mô cơ cấu dự án,... Nhu cầu về vốn cho phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh từ nay đến năm 2020 rất lớn, song khả năng tỉnh chỉ có thể đáp ứng được 43% nhu cầu, 57% còn lại phải huy động từ nguồn bên ngoài trong đó nguồn quan trọng là FDI. Qua đánh giá thực trạng cho thấy nguồn vốn FDI đã đóng góp tích cực cho phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh. Tuy nhiên, bên cạnh đó, lĩnh vực thu hút FDI của tỉnh cũng còn nhiều hạn chế. Để tăng cường thu hút nguồn vốn FDI, đáp ứng nhu cầu vốn của tỉnh, cần thực hiện 5 định hướng, 6 giải pháp và nhóm giải pháp chủ yếu theo đề xuất của tác giả nhằm tạo lập được môi trường đầu tư thông thoáng thu hút có kết quả nguồn FDI.

Từ khóa: Đầu tư trực tiếp nước ngoài ở Quảng Ninh, Thu hút FDI ở Quảng Ninh

ĐẶT VẤN ĐỀ

Quảng Ninh là một tỉnh có nhiều tiềm năng và hội tụ nhiều điều kiện thuận lợi cho phát triển kinh tế - xã hội, có vị trí quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm quốc phòng, an ninh của cả nước. Mặc dù trong thời gian qua thu hút vốn đầu tư nước ngoài của tỉnh Quảng Ninh nằm trong Top đầu cả nước, tuy nhiên vẫn còn còn hết sức hạn chế cả về số lượng, quy mô cơ cấu dự án, chưa tương xứng với tiềm năng và lợi thế của tỉnh. Nhu cầu phát triển kinh tế của tỉnh từ nay đến năm 2020 đang đặt ra những vấn đề cấp bách. Theo tính toán của tỉnh, để phát triển, từ nay đến năm 2020 cần một lượng vốn rất lớn, song khả năng tỉnh chỉ có thể đáp ứng được 43% nhu cầu, số còn lại 57% phải huy động từ nguồn bên ngoài trong đó có nguồn quan trọng là vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI). Do đó, việc tìm ra những giải pháp nhằm tăng cường thu hút FDI là vấn đề rất quan trọng được đặt ra với các cấp lãnh đạo tỉnh Quảng Ninh hiện nay.

THỰC TRẠNG THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TẠI TỈNH QUẢNG NINH

Kể từ năm 1990, khi tỉnh Quảng Ninh thu hút được dự án FDI đầu tiên đầu tư vào địa bàn

tỉnh đến nay đã có 93 dự án FDI còn hiệu lực với tổng vốn đầu tư đăng ký đạt trên 4,2 tỷ USD. Giai đoạn 2001-2005, tỉnh Quảng Ninh thu hút nhiều dự án FDI nhất là 70 dự án với tổng vốn đăng ký là 282 triệu USD.

Tình hình thu hút FDI theo đối tác đầu tư

Quảng Ninh đã thu hút được vốn đầu tư từ 17 quốc gia và vùng lãnh thổ khác nhau. Trong đó, Hoa Kỳ là nước dẫn đầu về số vốn đầu tư đăng ký là 2,423 tỷ USD cho tổng số 6 dự án, chiếm 59% tổng vốn đầu tư toàn ngành FDI, còn lại là các quốc gia khác (xem biểu đồ 1).

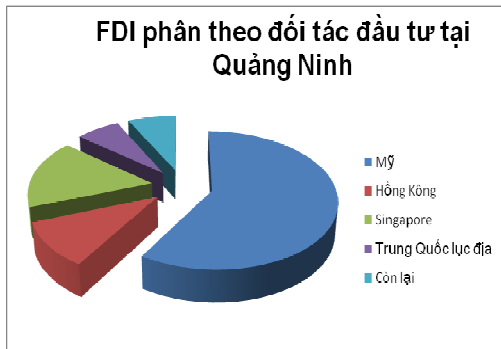
Tình hình đầu tư theo hình thức đầu tư

Các số liệu thống kê được cho thấy: Trong 93 dự án đầu tư, xu hướng chủ đạo là theo hình thức 100% vốn đầu tư nước ngoài (43 dự án, vốn đăng ký là 529 triệu USD) và doanh nghiệp Liên doanh (40 dự án, vốn đăng ký là 3.484 triệu USD), còn lại là các loại hình khác (10 dự án, vốn đăng ký là 45 triệu USD).

Tình hình đầu tư theo địa phương trên toàn tỉnh

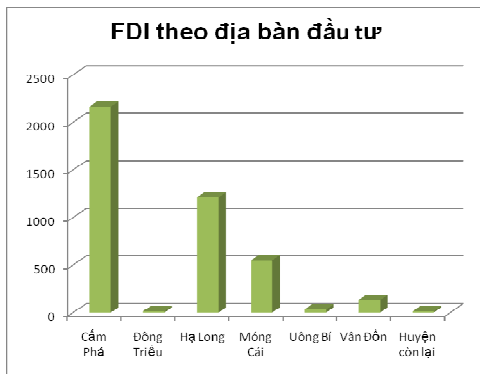
Các dự án FDI đã được cấp phép đầu tư tại 11/14 địa phương trong tỉnh, tập trung chủ yếu vào các trung tâm kinh tế chính trị xã hội toàn tỉnh là Hạ Long, Móng Cái, Cẩm Phả, Uông Bí, Vân Đồn. Sự phân bố các dự án FDI trên địa bàn tỉnh không đồng đều, phản ánh đúng đặc điểm vị trí địa lý và cơ sở hạ tầng của từng nơi.

* Tel: 0912 039920, Email: trantuankt@gmail.com

Nguồn: Niên giám thống kê và Sở Kế hoạch - Đầu tư Quảng Ninh

Biểu đồ 1: FDI phân theo đối tác đầu tư

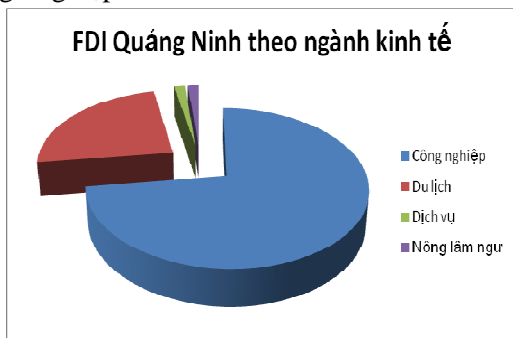

Nguồn: Niên giám thống kê và Sở Kế hoạch - Đầu tư Quảng Ninh

Biểu đồ 2: FDI theo địa bàn đầu tư

Tình hình đầu tư theo lĩnh vực ngành nghề

Theo số liệu thống kê của cơ quan quản lý, ngành công nghiệp đang thu hút nhiều vốn FDI và dự án nhất tại Quảng Ninh, chiếm 73% tổng vốn đăng ký, đạt 3.005 triệu USD. Tiếp theo là du lịch chiếm 24% tổng vốn đăng ký, còn lại là lĩnh vực dịch vụ và nông lâm, ngư nghiệp.

Nguồn: Niên giám thống kê và Sở Kế hoạch - Đầu tư Quảng Ninh

Biểu đồ 3: FDI theo ngành kinh tế

Nhận xét về thực trạng thu hút FDI tại Quảng Ninh giai đoạn vừa qua

Những mặt tích cực

* Về kinh tế: (i) FDI là nguồn bổ sung cần thiết cho vốn đầu tư, đáp ứng nhu cầu đầu tư phát triển xã hội và tăng trưởng kinh tế. (ii) Khu vực FDI góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế và cơ cấu lao động, nâng cao năng lực sản xuất công nghiệp. (iii) FDI góp phần bước đầu cải thiện hệ thống cơ sở hạ tầng, đặc biệt là hạ tầng du lịch, dịch vụ.

* Về hội nhập: (i) Các doanh nghiệp FDI góp phần giúp Quảng Ninh hội nhập sâu rộng vào đời sống kinh tế quốc tế. (ii) FDI đầu tư cho cơ sở hạ tầng du lịch đã đáp ứng nhu cầu khách du lịch quốc tế, thu hút rất đông khách du lịch quốc tế đến với Quảng Ninh.

* Về lan tỏa: (i) Tác động lan tỏa của FDI đến các thành phần kinh tế khác và các địa bàn trong tỉnh thông qua sự liên kết giữa doanh nghiệp có vốn FDI với các doanh nghiệp trong nước. (ii) Tác động lan tỏa của khu vực FDI còn thể hiện ở tác động vùng, tạo động lực lôi kéo các vùng, các địa phương khác cùng phát triển.

* Về xã hội: (i) FDI góp phần quan trọng trong việc tạo việc làm, tăng năng suất lao động, cải thiện nguồn nhân lực. (ii) Các doanh nghiệp FDI đã có những đóng góp tích cực trong hoạt động từ thiện, hoạt động xã hội của tỉnh.

* Về thủ tục hành chính: Sự có mặt của các nhà đầu tư nước ngoài đã góp phần thúc đẩy tư duy và phong cách làm việc của các cơ quan nhà nước tỉnh Quảng Ninh theo hướng ngày một rõ ràng, minh bạch, gần hơn với các thông lệ quốc tế.

* Về hoạt động xúc tiến: Các hoạt động xúc tiến từng bước được đổi mới cả về nội dung, hình thức và thu được các kết quả tích cực.

Những hạn chế

* Về công tác thu hút và chất lượng FDI: (i) Tỷ lệ các dự án vốn đầu tư thấp, thiếu những dự án lớn có tác động đối với sự phát triển kinh tế xã hội chung của tỉnh. (ii) Hàm lượng chất xám và công nghệ trong các sản phẩm của doanh nghiệp FDI chưa cao. (iii) Khả năng góp vốn của bên Việt Nam trong nhiều

liên doanh còn hạn chế, chủ yếu góp vốn bằng giá trị quyền sử dụng đất nên tỷ lệ góp vốn không cao. Trình độ quản lý còn yếu kém dẫn đến tình trạng mất lợi nhuận hoặc bị thôn tính. (iv) Các huyện miền núi, vùng sâu, vùng xa, không được các nhà đầu tư quan tâm. (v) Chưa thu hút được các dự án hạ tầng giao thông quan trọng, các dự án sử dụng công nghệ hiện đại, hàm lượng giá trị gia tăng cao.

* *Hạn chế trong công tác quản lý nhà nước:*

(i) Nhận thức về thu hút FDI còn nóng vội, chạy theo số lượng và lợi ích trước mắt mà chưa tính đến chiến lược lâu dài cũng như thu hút nguồn FDI chất lượng cao. (ii) Quy hoạch chưa đồng bộ, thường xuyên phải chỉnh sửa và thay đổi. (iii) Năng lực quản lý của cán bộ trong lĩnh vực FDI còn hạn chế, đặc biệt là việc tiếp cận với luật và điều ước quốc tế trong thời kỳ mới.

* *Hạn chế về cơ chế, chính sách:* (i) Hệ thống văn bản pháp luật còn chồng chéo, khó thực hiện. (ii) Chưa xây dựng và tạo ra được đột phá trong chính sách ưu đãi riêng, đặc thù đối với các dự án FDI.

* *Hạn chế về quỹ đất sạch:* (i) Công tác giải phóng mặt bằng là hạn chế chậm được khắc phục của môi trường đầu tư. (ii) Về chính sách và đơn giá đền bù giải phóng mặt bằng chưa theo kịp diễn biến và yêu cầu; (iii) Một số dự án đã cấp phép nhưng không triển khai, hoặc hoạt động kém hiệu quả, dẫn đến tình trạng đất sạch không được tận dụng tối đa.

* *Hạn chế về cơ sở hạ tầng:* (i) Hệ thống về cơ sở hạ tầng của tỉnh còn nhiều bất cập, gây tâm lý lo ngại của các nhà đầu tư. (ii) Việc đầu tư xây dựng và kinh doanh hạ tầng các khu công nghiệp chậm hơn một nhịp so với tỉnh bạn;

* *Hạn chế nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng yêu cầu công việc.*

ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP CƠ BẢN THU HÚT FDI CỦA QUẢNG NINH

Một số định hướng

Tập trung vào một số định hướng sau: (I) Định hướng nâng cấp FDI: hàm chứa 4 yếu tố: i) Chất lượng và hiệu quả cao; ii) Phát triển bền vững, xây dựng nền kinh tế ít các bon;

iii) Công nghệ hiện đại; iv) Lao động có kỹ năng cao. (2) Đổi mới chính sách FDI: đổi từ chính sách tăng cường thu hút FDI sang nâng cấp FDI theo hướng ưu tiên các dự án công nghệ cao, dịch vụ hiện đại, đào tạo nhân lực chất lượng cao, bảo vệ môi trường. (3) Định hướng ngành nghề và đối tác: (i) Ưu tiên công nghệ hiện đại, thân thiện với môi trường, sử dụng hiệu quả nguồn tài nguyên, đầu tư vào ngành công nghiệp giải trí; xây dựng Quảng Ninh trở thành tỉnh công nghiệp theo hướng hiện đại vào năm 2015. (ii) Về đối tác, coi trọng tất cả các nhà đầu tư, đặc biệt là các TNCs từ các quốc gia có nền công nghệ phát triển của các nước OECD. (4) Định hướng tập trung FDI vào khu công nghiệp, khu kinh tế cho sản xuất công nghiệp. (5) Bảo toàn, phát huy tốt các di sản, phát triển kinh tế với bảo vệ và giữ gìn môi trường.

Một số giải pháp

(1) *Giải pháp về quy hoạch:* Tập trung hoàn thiện quy hoạch tổng thể phát triển kinh tế - xã hội dưới sự tư vấn của tập đoàn tư vấn quốc tế là Mc Kinsey (Hoa Kỳ); xây dựng và phê duyệt các quy hoạch còn thiếu, công bố rộng rãi bức tranh tổng thể về phát triển kinh tế và thu hút đầu tư, tạo điều kiện cho nhà đầu tư nước ngoài dễ dàng lựa chọn địa điểm và lĩnh vực đầu tư.

(2) *Nhóm giải pháp về cải thiện cơ sở hạ tầng:* Thực hiện cho từng nhóm dự án như: Các dự án trọng điểm; Dự án hạ tầng kỹ thuật; Hạ tầng Khu Công nghiệp, Khu Kinh tế.

(3) *Nhóm giải pháp về cải cách hành chính:* Tập trung vào các nội dung: Cải cách hành chính và tăng cường năng lực quản lý nhà nước.

(4) *Giải pháp về nguồn nhân lực:* Tập trung vào vấn đề: Hoàn thiện quy hoạch nguồn nhân lực giai đoạn 2011-2020 và củng cố các cơ sở đào tạo lao động, đẩy mạnh việc xã hội hoá đào tạo,...

(5) *Giải pháp về xúc tiến đầu tư:* Đổi mới công tác xúc tiến đầu tư, đa dạng hóa các hình thức xúc tiến, tạo lập môi trường đầu tư tốt, làm cơ sở xúc tiến FDI,...

(6) *Ban hành chính sách hỗ trợ đặc biệt cho dự án FDI "sạch", thân thiện với môi trường.*

KẾT LUẬN

Đầu tư trực tiếp nước ngoài đã đóng góp tích cực trong vận hành nguồn vốn, tạo dựng cho kinh tế của tỉnh phát triển; góp phần tăng GDP, tạo ra lực lượng sản xuất mới và sản phẩm mới, tạo môi trường và khả năng tiếp thu công nghệ tiên tiến, hiện đại của thế giới, thêm nhiều việc làm cho người lao động và tăng thêm nguồn thu ngân sách địa phương.

Tuy nhiên, bên cạnh những thành tựu đạt được, lĩnh vực thu hút FDI của tỉnh cũng còn nhiều hạn chế về: Môi trường đầu tư, lựa chọn đối tác, chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý, công nhân lao động... Để tăng cường công tác thu hút FDI đáp ứng yêu cầu vốn cần thực hiện các giải pháp chủ yếu như: Quy hoạch tổng thể, xây dựng kết cấu hạ tầng vật chất - kỹ thuật, tăng cường và đổi mới cải cách hành chính; đẩy mạnh công tác đào tạo đội ngũ quản lý và người lao động; thực hiện xúc tiến thu hút FDI với những định hướng mới,... nhằm tạo lập được môi trường đầu tư thông

thoáng thu hút có kết quả nguồn FDI. Những đề xuất giải pháp trên là kết quả dựa trên quá trình nghiên cứu thực trạng hoạt động thu hút FDI trên toàn tỉnh Quảng Ninh vì vậy là cần thiết và có tính khả thi.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Cục Thống kê tỉnh Quảng Ninh (2010), *Hệ thống chỉ tiêu chủ yếu về kinh tế - xã hội của tỉnh Quảng Ninh 2010 - 2020*.
- [2]. Cục Thống kê tỉnh Quảng Ninh, *Niên giám thống kê năm 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011*, Nxb Thống kê, Hà Nội.
- [3]. Đảng bộ tỉnh Quảng Ninh (2010), *Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh Quảng Ninh lần thứ XIII, tháng 9/2010*.
- [4]. Sở Kế hoạch và Đầu tư (2011), *Báo cáo về kết quả đầu tư nước ngoài trong giai đoạn (1990 - 2011) trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh*.
- [5]. Sở Kế hoạch và Đầu tư (2008), *Báo cáo kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2010 - 2020 tỉnh Quảng Ninh*.

SUMMARY

ATTRACT FOREIGN INVESTMENT IN QUANG NINH PROVINCE

Tran Duc Lam¹, Tran Dinh Tuan^{2*}

¹Quang Ninh Department of Planning and Investment,
²College of Economics and Business Administration - TNU

Quang Ninh is ranked in the top of the country in attracting FDI, which, however, is still limited in terms of quantity and project scale,... Capital needs for socioeconomic development of the province up to 2020 will be great, but the ability can only meet 43% of demand, the remaining 57% must be mobilized from external sources including important source as the FDI. Assessment on the situation showed that FDI had a positive contribution to socioeconomic development of the province. However, besides that, FDI attracting fields of the province's was still limited. To further attract FDI to meet the capital needs of the province, it is necessary to implement 5 directions, 6 solutions and group key measures proposed by the authors.

Key words: *Foreign investment in Quang Ninh, FDI in Quang Ninh*

Ngày nhận bài: 18/9/2012, ngày phản biện: 1/10/2012, ngày duyệt đăng: 12/11/2012

* Tel: 0912 039920, Email: trantuankt@gmail.com